

Projektbeskrivning till LOVA- ansökan

”Undersökning av mynningsområden i mindre vattendrag i Klarälven uppströms Edebäck”

Klarälvens vattenråd ansöker om ett LOVA-bidrag på 220 000 kr för utredningar i mynningarna på 14 mindre älvar i övre Klarälven

Bakgrund

Utöver Klarälvens större biflöden finns många mindre vattendrag som mynnar i Klarälven ovan Edebäck. Mynningarna i dessa är till viss del utforskade. Det finns en rapport ”Fiskevårdsplan Klarälvens tillflöden 2015” som pekar ut intressanta vattendrag, men detaljerad projektering av önskvärd biotopvård saknas. För att kunna ta fram adekvata åtgärder för att förbättra lek- och uppväxtområden för de unika Klarälvslox- och -öring behövs ett utökat kunskapsunderlag. FVOF kan behöva anpassa sina fiskeregler i Klarälvens huvudfåra i framtiden efter effekten av den biotopvård som skett senaste åren. Genom att utreda förutsättningarna i samförstånd med länsstyrelsen, berörda kommuner (Hagfors och Torsby) och alla sex ingående FVOF längs älven från Höljes ner till Edebäck lägger vi grunden för kommande biotopvårdande arbete.

Syfte

Projektet syftar till öka lek- och uppväxtområden för Klarälvslox i mynningarna i mindre biflöden till huvudfåran Klarälven.

Mål

1. Projektets mål är att öka kunskapsläget i 14 mindre vattendragens mynningar genom kompletterande elfisken och undersökningar
2. Målsättningen är att prioritera och göra klart konkreta handlingar inför ev biotopvård senare
3. Ett annat viktigt mål är att skapa en samverkan mellan FVOF, politiker och kraftägare inför Klarälvens omprövning och framtida diskussion om ett hållbart fiske.

Höga naturvärden

Det finns många områden med höga naturvärden i området. NATURA 2000 går ofta in en bit i Klarälvens biflöden. Här finns t.ex. utpekade vitryggsområden. Klarälven som biotop hyser, utöver de unika lax och öringstammarna, även ett av Sveriges finaste harrbestånd och många skyddsvärde arter som Klarälvsvide, strandsandjägare och utter. En dialog med länsstyrelsens naturvårdsenhet ska ske i god tid om hur ev. framtida biotopåtgärder bör ske inom Natura 2000-områden.

Projektupplägg

Klarälvens vattenråd är projektägare, sammanställer underlag och hanterar all administration. Vattenrådet arbetar på ideell basis. Torsby kommun står med utredningskompetens genom anställning av Anders Nillroth som del-finansieras genom projektet. Kompetens köps även in från Sportfiskarna och de samråder om åtgärder utifrån sina kompetenser.

Vid redovisningen av projektet på ett möte med alla 6 FVOF sker även inledande diskussionerna om det framtida fisket i älven, här tas hjälp av expert Stygruppen planeras bestå av representanter från Klarälvens vattenråd, Hagfors och Torsby kommun, FVOF Klarälven inom Hgf kommun och Syslebäck. Projekt planeras genomföras under 2022.

Genomförande

Så fort bidrag beviljas startar inventeringar av mynningsområdena i de utvalda vattendragen. Hydrologiska förutsättningar sammanställs utifrån data från SMHI. Utredning av fiskbestånden, undersökning av vandringshinder och ev flottningsrensning sker. Vägtrummor inventeras. Dokumentation av kulturmiljön sker. Prioriteringar görs. Övergripande förslag på sträckor där biotopvård kan bli aktuellt tas fram och anmälan vattenverksamhet sker, samt tillstånd att arbeta i NATURA2000 områden söks. Dialog med länsstyrelsen olika enheter är en förutsättning för ett lyckat projekt.

Aktiviteter

Förberedelser och framtagande av underlag:

- Sammanställning av tidigare elfisken, äldre utredningar och biotopkarteringar
- Kompetenshöjning:
  - Historisk djupdykning via lokal kännedom, historiska kartor, fornlämningsregistret och annan kunskap för att få grepp om tidig vattenanvändning, flottning och kulturmiljön.
  - Sammanställa vattenrelaterade beslut som finns/har funnits som berör de mindre biflödena.
  - Konklusion utifrån ovan :Sammanställning av identifierade kunskapsluckor i systemets biologi och behov av fortsatta utredningar, behov av kompletterande elfiske

Därefter:

- Arbete i fält (sker fortlöpande under hela projektiden)
- Elfisken hösten 2022 samt utredning Flodkräfta i Götån
- Dialog med väghållare om behov av nya vägtrummor
- Vattendragsresa med styrgruppen på olika prioriterade mynningar, sannolikt efter elfisket
- Framtagande av detaljerade, kostnadsberäknade biotopvårdsutredningar

- Möte med de sex inblandade FVOF, där även expertis medverkar, fokus framtidens fiskebestånd i älven
- Ansökan arbete inom Natura2000 områden i de prioriterade vattendragen, anmälan biotopvård. Varje vattendrag behandlas separat.
- Hjälp till väghållare med val av trummor och info till dem om bidrag
- Rapportskrivning
- Elfiskedata läggs in i nationella databasen SERS

Under hela projektiden:

- **Dialogmöten med berörda** Information om projektet sprids till berörda väghållare, fastighetsägare samt andra intresserade: Info till alla FVOF går ut via mejl 1. Vid projektets uppstart, 2. Vid rapportering av resultatet. Undersökningen läggs ut på Vattenrådets hemsida, med länk dit från Torsbys och Hagfors kommuns hemsida.

Dialog under projektansökan

Länsstyrelsen har bidragit med värdefulla synpunkter på projekturvalet och behov av elfiske. Detta har vägts in i vår ansökan. Sju vattendrag bedöms av länsstyrelsen som särskilt intressanta för att åtgärda. En utredning om flodkräftans ev. kvarvarande förekomst- i Götån föreslås göras med hjälp av elfiske samt ev. E_DNA-analys.

Efter projektets slut

Biotopvård kommer att kunna effektueras i en nära framtid, förutsatt att anmälan beviljas och medel kan erhållas. Rapporten "Biotopvård i mindre tillflöden till Övre Klarälven" kommer fungera som ett av många underlag i den lokala samrådsskedet vid prövningen av Klarälven med tillhörande dammar. Den ska ge kunskap till den större åtgärdsplanen för Klarälvens avrinningsområde som vattenmyndigheten fortlöpande ser över och som revideras i varje vattencykel.

Klarälvens vattenråds långsiktiga arbete

Utredning mindre älvars mynningar uppströms Edebäck är ett av vattenrådets 14 prioriterade projekt och ingår i vattenrådets strategi för arbetet med förbättrad status i Klarälvens avrinningsområde. Flera åtgärdsplaner är klara – Blysjön AVR, Acksjöns AVR, Värmullen, Upplundens AVR, Musån AVR, Fämtan och Likans AVR och i flera av dessa system pågår åtgärder. Två åtgärdsplaner är genomförda: Acksjö-systemet har uppnått god ekologisk status och Upplundens AVR saknar nu definitiva vandringshinder. Under 2022 fortsätter arbetet med undersökningar i Hyns AVR, möjliggörande av åtgärder vid Blysjön, biotopåtgärder i Musån samt undersökningar i Tåsans AVR (alla LOVA-projekt)

Finansiering och budget

Totalkostnaden för projektet har beräknats till 282 000 kr varav ett bidrag på 78 % , 220 000 kr söks.

Utredningsarbetet inkluderar fältinventeringar och identifikation av åtgärdsbehov. Elfiske sker antingen av Torsby kommun eller köps in av Sportfiskarna. Konsulthjälp vid framtagande av de dokument som behövs för senare biotopvård köps av Sportfiskarna. FVOF ställer upp med personal som känner de olika områden väl.

Klarälvens vattenråd (ideellt arbete) medfinansierar med administration samt sammanställningar av äldre data mm. Kommunerna medfinansierar med var sin representant samt att Torsby kommun även ställer upp med hjälp vid elfisket. FVOF medfinansierar alla på ideell basis, dessutom bidrar Klarälven inom Hagfors kommuns FVOF med kontanta medel på 25 000 kr för utredning inom sitt område Acksjöälven.

OBS att beloppen är inkl. moms!	Skr inkl. moms		
	Budget i ansökan	Varav projektets utgifter	Varav medfinansiering
Sammanställning tidigare data, områden med höga natur och kulturvärden i vatten samt historiska data kopplat till vatten (sker genom VR medfinansiering)	2 000 kr		2 000 kr
Elfiske, räknar på 10 st. Köp sportfiskarna	50 000 kr	50 000 kr	0 kr
Elfiske, räknar på 7 st. Torsby kommun	33 400 kr	26 400 kr	7 000 kr
Utredningsarbete hösten 2022, framtagande av detaljerade biotopvårdsplaner, köp av tjänst (Sportfiskarna)	50 000 kr	50 000 kr	0 kr
Utredningsarbete Acksjöälven, FVOF insats, köp av tjänst Sportfiskarna	25 000 kr		25 000 kr
Lön till utredare, anställd av Torsby kommun, 1/3 tjänst i 5 mån	75 000 kr	75 000 kr	0 kr
Arbete med att ta fram anmälan biotopvård/ansökan arbete i NATURA-2000 områden (avgifter till staten+ ideell tid VR)	24 600 kr	16 600 kr	8 000 kr
Sammanställning rapporten (VR medfinans)	2 000 kr		2 000 kr
Avslutningsmöte "Hållbart fiske i älven "	11 600 kr	2 000 kr	9 600 kr
Kostnader för styrgruppens möten (medfinansiering alla)	5 400 kr	0 kr	5 400 kr
FVOF delaktiga vid fältarbete	3 000 kr	0 kr	3 000 kr
Summa (SEK)	282 000 kr	220 000 kr	62 000 kr

Tabell 2. Tabellen summerar respektive parts medfinansieringen till projektet.

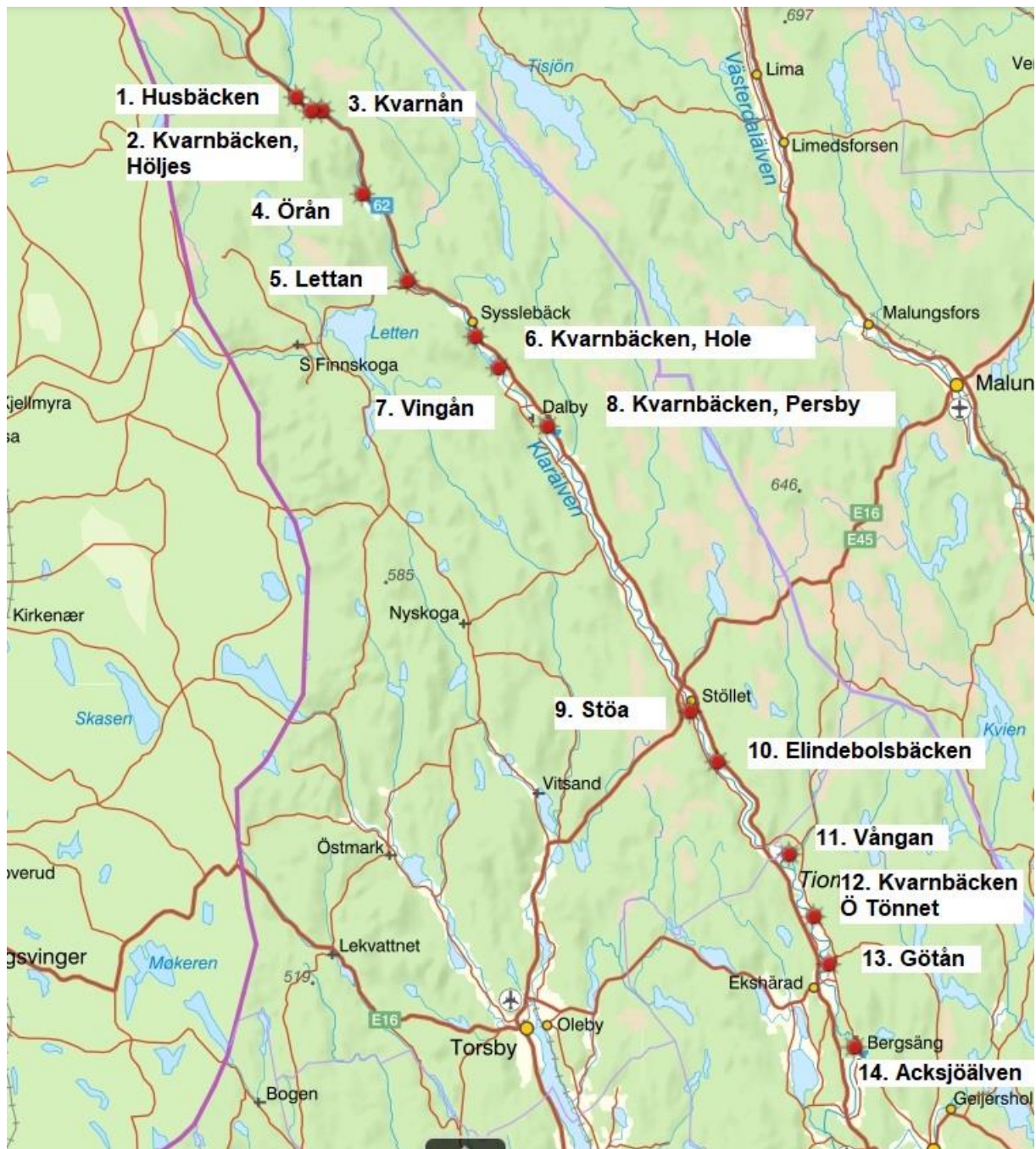
Finansiär	Summa medfinansiering
Torsby kommun Arbete	11 000
Hagfors kommun Arbete	3 000
Alla 6 FVOF* ideell tid + kontant	34 400
Klarälvens vattenråd ideell tid	13 600
Summa	62 000

* FVOF medfinansierar alla på ideell basis samt att Klarälven inom Hagfors kommuns FVOF bidrar med kontanta medel motsvarande 25 000 kr för utredning inom sitt område Acksjöälven.

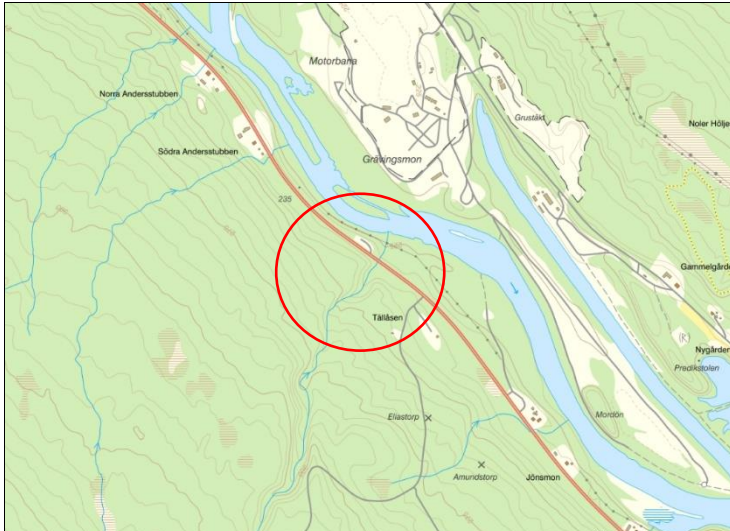
Se även detaljerad budget, bilaga 2.

Anna Sjörs, ordf. Klarälvens vattenråd

Förslag på 14 vattendrag att undersöka i syfte att ta fram detaljerade förslag för framtida åtgärda mynningarna i.

Fr Norr till Söder	Namn (Fel stil och * prioriterade objekt)	MS_CD:	SMHI benämning	AVR ha	C:a sträcka upp till 1:a vandrings hindret	Elfiske	Inventerad tidigare	Ekologisk Status	FVOF
1	Husbäcken	WA 77760492	Daro-ID 675722-132320	8	c:a 180 m	inget fiske reg.	Nej	Övrigt vatten, ej bedömt	Norra Finnskoga
2	Kvarnbäcken, Höljes	WA 51573907	Daro-ID 675815-132525	19	c:a 200 m till väg	inget fiske reg.	Nej	Övrigt vatten, ej bedömt	Norra Finnskoga
3	*Kvarnån, Höljes	WA 17644652	SE675648-372547	16,6	c:a 450 m upp till vägtrumma	2012 Nedre Öring 2020 Bergsimpa, Lax, Öring	Ja	Måttlig	Norra Finnskoga
4	*Örån, Kärrbackstrand	WA 33773300	SE674742-132768	26,5	c:a 200 m	År 2013 nedre Öring Lax År 2020 över bron Bergsimpa lax, simpa,	Ja	Måttlig	Norra Finnskoga
5	*Lettan	WA 41889498	SE674135-133156	21	c:a 1000 m till Lettstupet	2013, Lettsättern Öring	Ja	Modifierat vatten	Sysslebäck
6	Kvarnbäcken, Hole	WA 52707299	Daro-id 673705-134173	14,3	c:a 500 m genom samhälle	1991 Öring, Gädda Lake	Ja	Övrigt vatten, ej bedömt	Sysslebäck
7	Vingån	WA 97449813	SE673303-133869	37,2	c:a 790 m till väg	2021, många fisken Öring Gädda	Ja	Måttlig?	Dalby
8	Kvarnbäcken. Persby	WA 30101903	Daro-id 672490-134793	C:a 10, 8 km långt VD	C:a 1 km vattendrag på näset	inget fiske reg.	Nej	Övrigt vatten, ej bedömt	Dalby
9	*Stöen, Osebol	WA 72969148	SE669753-404710	17	c:a 150 m	2013 nedan väg Öring, Gädda Lake	Ja, bedömd som kraftigt rensad	God	Nora Ny
10	Elindebolsbäcken	WA 19271402	Daro-id 669523-407231	20,1	c:a 320 m	inget fiske reg.	Nej. Hinder ute vid älven	Övrigt vatten, ej bedömt	Nora Ny
11	*Vångan	WA 33358592	SE669082-136851	31,7	1500 m eller mer	inget fiske i nedre delen, öring högre upp	Ja, biotop-karterad	Måttligt,	Delad mellan Klarälven inom Hgf kommun och Knon-Tönnet
12	Kvarnbäcken Östra Tönnet	WA 73637368	Daro-Id 667873-416651	12,5	c:a 400 m	inget fiske reg.	Nej	Övrigt vatten, ej bedömt	
13	*Götån	WA 73246374	SE668100-137474	48,7	c:a 3 400 m	2012 Nedstr bron Lake, 2013 ovan bron öring, öring konst. 3 lokaler uppströms	Ja	Måttlig	
14	*Acksjöälven	WA 59804093	SE666926-137587	30,2	C:a 400 m till fallet	Fiskat 6 ggr, Senast fiskat 2020, Bergsimpa, Gädda, Lake, Lax, Nejonöga Berg/stensimpa	Ja, tidigare biotop-vårdad men ej i mynningen	God	Klarälven inom Hgf kommuns FVOF

Husbäcken, Höljes
WA77760492

Ej undersökt tidigare, ej elfiskat.
1 elfiske planeras.

Kvarnbäcken, Höljes
WA17644652

Ej undersökt tidigare, ej elfiskat. 1 elfiske
planeras.

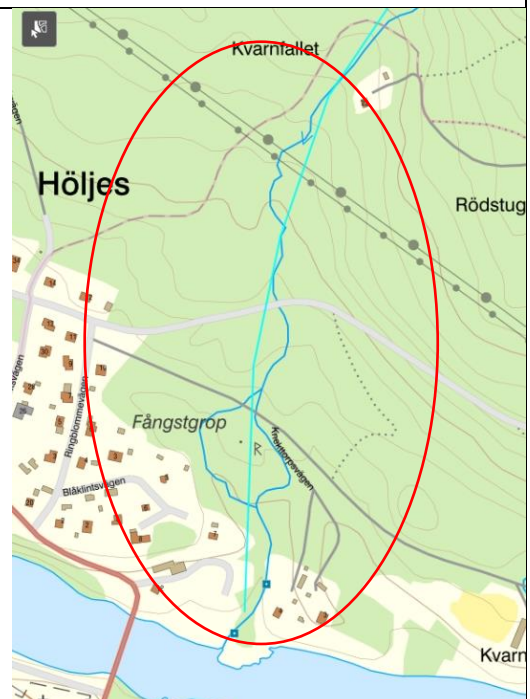
*Lst kommentar: Kan vara ett lämpligt objekt
att både undersöka, ta fram plan för och på
sikt åtgärda.*

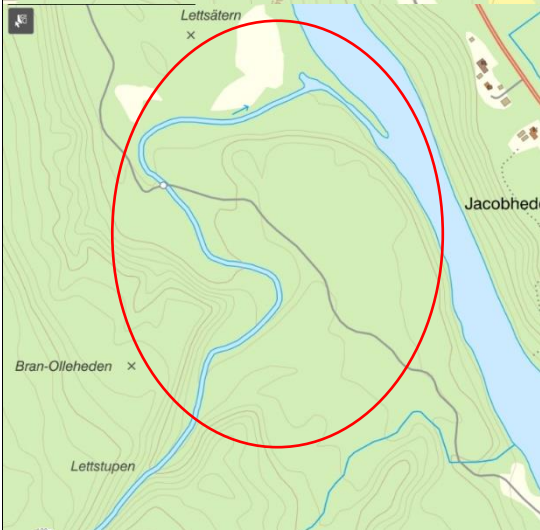
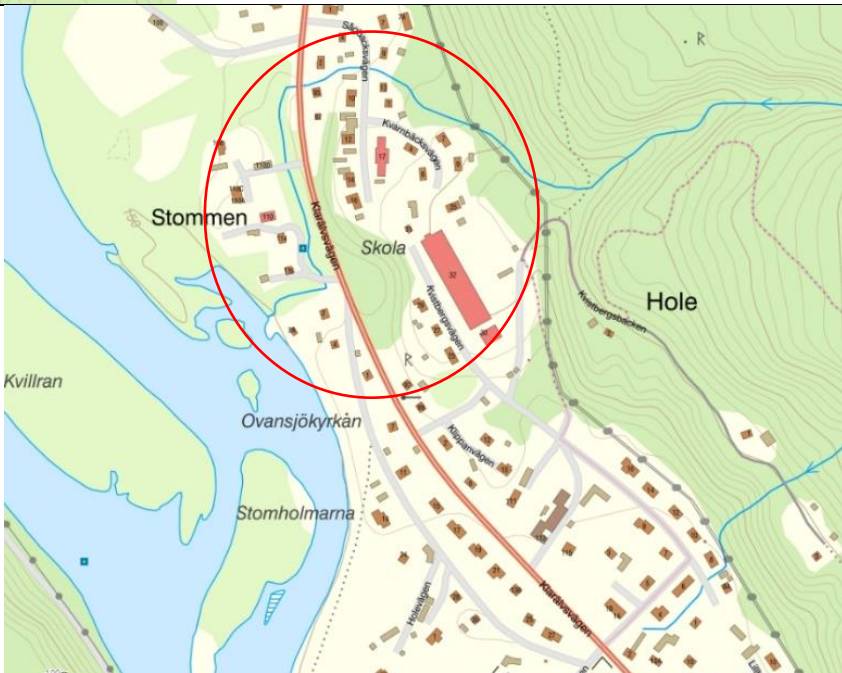
Kvarnån, Höljes
WA17644652

Elfiskas regelbundet, senast 2020, lax går in. Behövs ej
elfiskas inom projektet.

Biotopvård föreslaget som åtgärd av LST (i
"Fiskevårdsplan Klarälvens tillflöden 2015") men
detaljerad projektering saknas. Prioriterat

*Lst kommentar: Detaljerad biotop-projektering kan
göras av vattenrådet för åtgärd.*

	<p>Öråmon, Kärrbackstrand Prioriterad. WA33773300 Elfiskas regelbundet, senast 2020, lax går in. Behövs ej elfiskas inom projektet.</p> <p>Bedömd som nästintill orensad. <i>Lst kommentar: Tillför block i den nedre delen för bättre uppväxtområden, framförallt under låga vattenflöden. biotopvård upp till vandringshindret</i></p>
	<p>Lettan Prioriterad. WA41889498 Tre ej aktiva elfiskestationer, senaste fiske 2013 vid station "lettsatern" nära mynningen. 2 elfisken planeras. Karterad och bedömd som rensad och bitvis omgrävd. biotopvård föreslaget som åtgärd av LST (i "Fiskevårdsplan Klarälvens tillflöden 2015") men detaljerad projektering saknas. <i>Lst kommentar: Intressant att återuppta elfiskestationen vid Lettsatern, Detaljerad biotop-projektering kan göras av vattenrådet för åtgärd.</i></p>
<p>Kvarnbäcken, Hole WA52707299</p> <p>Elfiskad 1991, öring. Ej karterad. 1 elfiske planeras.</p> <p><i>Lst kommentar: Ett lämpligt objekt att undersöka nu för senare åtgärder</i></p>	

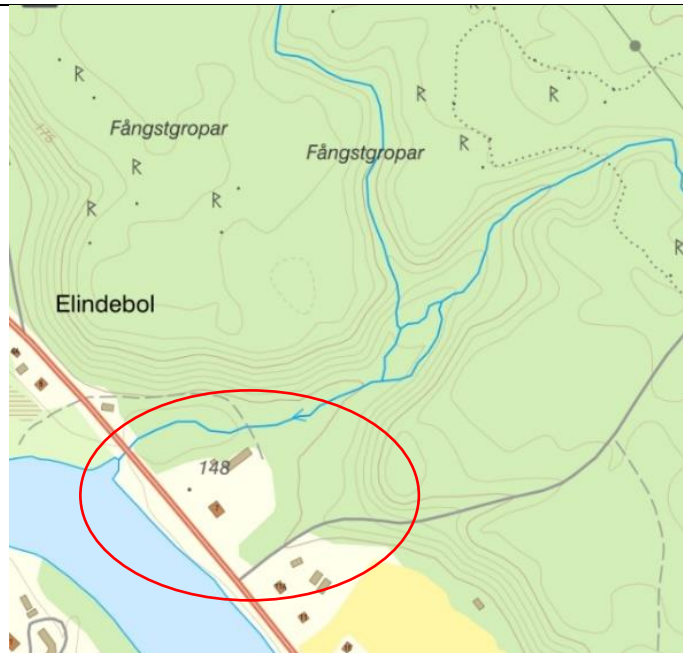
Elindebolsbäcken

WA19271402

Elfiskad år 2000, men högt upp. Ej biotopkarterad.
Ett elfiske planeras strax uppströms vägtrumman

Lst kommentar: Elfiska närmare mynningen för öring.

Ett lämpligt objekt att undersöka nu för senare åtgärder

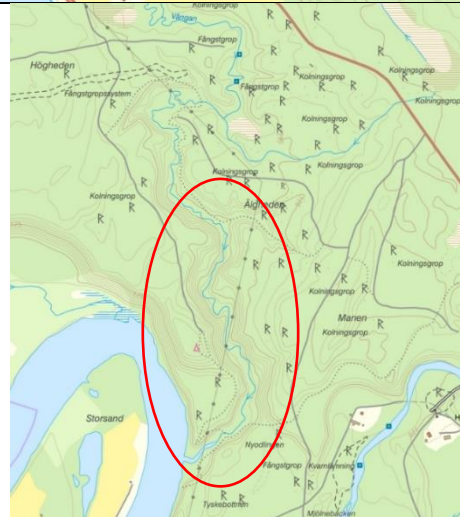
Vångan

WA33358592

Prioriterad. Ett elfisken planeras.

Inget elfiske i mynningen, flera högre upp. Öring.
Karterad av LST och bedömd som till stora delar orensad.
Dock ställvis ändå behov av förbättrade eller helt nya lek- och uppväxtområden då sådana till delar saknas. detaljerad projektering saknas.

Lst Kommentar: Fokus bör läggas på att undersöka brist/behov av lek- och uppväxtområden.

Kvarnbäcken Östra Tönnet

WA33358592

Ej elfiskad eller biotopkarterad . Ett eller två elfisken planeras. Mkt fin bäck som rinner under vägen, en rymlig gammal bro finns här.

Lst kommentar

Ett lämpligt objekt att både undersöka, ta fram plan för och på sikt åtgärda

Utdrag från Viss om ekologisk bedömning

Kvarnån, Höljes Vattenförekomstens ekologiska status bedöms vara måttlig baserat på bedömning av **försurning** som har en hög tillförlitlighet. Bedömningen av parametern Konnektivitet samt flödesförändring i vattendrag visar måttlig respektive hög status och **redovisar att vandringshinder finns** som hindrar fisk och annan vandringsbenägen fauna att röra sig fritt inom och genom vattenförekomsten. **Regleringspåverkan finns**, men dess omfattning och påverkan på ekologisk status behöver utredas. Bedömningen av försurning visar måttlig status, vilket tyder på att pågående kalkningsåtgärder inte har önskad effekt samt att de bör kombineras med åtgärder för ökad konnektivitet. Vattenförekomsten är ej tidigare bedömd. Se mer information under respektive parameter. Tillförlitligheten är god. Mer övervakning behövs för att validera påverkan och effekterna på ekologisk status

Örån Kärrbackstrand Vattenförekomstens ekologiska status bedöms vara måttlig baserat på bedömning av **fisk** som har en god tillförlitlighet. Bedömningen av parametern Konnektivitet samt flödesförändring i vattendrag visar måttlig respektive hög status och **redovisar att vandringshinder finns** som hindrar fisk och annan vandringsbenägen fauna att röra sig fritt inom och genom vattenförekomsten. Regleringspåverkan finns, men dess omfattning och påverkan på ekologisk status behöver utredas. Bedömningen av försurning visar måttlig status, vilket tyder på att pågående kalkningsåtgärder ej har önskad effekt samt att de bör kombineras med åtgärder för ökad konnektivitet. Ekologisk status är ej klassad tidigare. Se mer information under respektive parameter. Tillförlitligheten är god. Mer övervakning behövs för att validera påverkan och effekterna på ekologisk status

Lettan: Vattenförekomsten är klassad som **kraftigt modifierad** på grund av **väsentligt påverkad hydrologisk regim** eller morfologiskt tillstånd. Dessutom bedöms att åtgärder för att nå god ekologisk status skulle medföra en betydande negativ påverkan på samhällsviktig vattenkraftsverksamhet. Kvalitetskravet otillfredsställande ekologisk potential är det ekologiska förhållande som råder då man uppnått de kravnivåer som anges för relevanta kvalitetsfaktorer nedan.

Vingån: Vattenförekomstens ekologiska status bedöms vara måttlig baserat på bedömning av **fisk** som har en hög tillförlitlighet. Bedömningen av parametern flödesförändring i vattendrag visar otillfredsställande status och redovisar att **vandringshinder finns** som hindrar fisk och annan vandringsbenägen fauna att röra sig fritt inom och genom vattenförekomsten. **Regleringspåverkan finns**, men dess omfattning och påverkan på ekologisk status behöver utredas. Bedömningen av försurning visar måttlig status, vilket tyder på att pågående kalkningsåtgärder ej har önskad effekt samt att de bör kombineras med åtgärder för ökad konnektivitet. Ekologisk status är förbättrad jämfört med föregående förvaltningscykel 2009-2016. Se mer information under respektive parameter. Tillförlitligheten är god. Mer övervakning behövs för att validera påverkan och effekterna på ekologisk status

Stöa: Vattenförekomstens ekologiska status bedöms vara god med låg tillförlitlighet. **Stor databrist råder**, då endast en biologisk undersökning finns (elfiske 2013). Parametern försurning är ej bedömd då data saknas. Ekologisk status är ej tidigare bedömd för vattenförekomsten. Se mer information under respektive parameter. Mer övervakning behövs för att validera eventuell påverkan och effekterna på ekologisk status. Befintlig påverkan bedöms inte sänka ekologisk status, men tillförlitligheten i bedömningen blir låg

Vångan Vattenförekomstens ekologiska status bedöms vara måttlig baserat på bedömning av **försurning** som har en hög tillförlitlighet. Bedömningen av parametern Konnektivitet samt flödesförändring i vattendrag visar god respektive hög status och **redovisar att vandringshinder finns** som hindrar fisk och annan vandringsbenägen fauna att röra sig fritt inom och genom vattenförekomsten. **Regleringspåverkan finns**, men dess omfattning och påverkan på ekologisk status behöver utredas. Bedömningen av försurning visar måttlig status, vilket tyder på att pågående kalkningsåtgärder ej har önskad effekt i vattenförekomsten samt att stora delar av vattenförekomsten inte är kalkade i dagsläget. Ekologisk status är förbättrad jämfört med föregående förvaltningscykel 2009-2016. Se mer information under respektive parameter. Tillförlitligheten är god. Mer övervakning behövs för att validera påverkan och effekterna på ekologisk status

Götån Vattenförekomstens ekologiska status bedöms vara måttlig baserat på bedömning av **kiselalger** som har en god tillförlitlighet. Bedömningen av parametrarna försurning samt konnektivitet visar måttlig status och redovisar att det finns påverkan och förändring av vattenförekomsten. **Regleringspåverkan finns**, men dess omfattning och påverkan på ekologisk status behöver utredas. Se mer information under respektive parameter. Tillförlitligheten är god. Mer övervakning behövs för att validera påverkan och effekterna på ekologisk status. Ekologisk status är förbättrad jämfört med föregående förvaltningscykel 2009-2016.

Acksjöälven Vattenförekomstens ekologiska status bedöms vara god. Det finns försurningspåverkan, men vattendraget är kalkningspåverkat och uppnår önskad effekt. Vattenförekomstens status har förbättrats från måttlig till god denna cykel genom utrivning av damm och biotoprestaurering